

NOTULEN van de openbare en besluitvormende raad van de gemeente Diemen, gehouden op woensdag 30 maart 2022 in het gemeentehuis in Diemen, aanvang 20.00 uur

Aanwezig:

(*fractievoorzitters)

Voorzitter	E. Boog
GroenLinks	E. Bouwhuis, H. van 't Riet*, M.A. Sikkes-van den Berg, A-M de Smalen, Y. Yildiz-Kaya
Ons Diemen	W. Advokaat*, J.A.C. van Heumen, J. de Jong, J. Prins
D66	J.D.W. Klaasse, S.E. Muijs, R. Poelwijk*, O.U. Ramautarsing
VVD	J.A. Jägers, E.H. Timmer*, V.A. Voermans
PvdA	F.W. Geerts, S. Kuilman*, M. Veenboer
Ouderenpartij Diemen	E.S. den Heijer, P.A. Prins*
Onafhankelijke Partij Diemen	A.R. van Marion
Wethouders	J.D.W. Klaasse, A.J.M. Scholten, M.A. Sikkes-van den Berg
Notulist	J.B. Kammeraad
Griffier	M. van Engelshoven
Afwezig:	J.G.M. Sikking* (OnPD)

1.A Opening en mededelingen van de voorzitter

De VOORZITTER: dames en heren. Ik open hierbij de bijzondere raadsvergadering waar de gemeenteraad van Diemen wordt geïnstalleerd en welkom aan al onze nieuw gekozen raadsleden, familie, vrienden, partijgenoten en andere belangstellenden. Van harte welkom bij deze raadsvergadering en als speciale gast gedeputeerde mevrouw Pels. Van harte welkom, straks in ons midden als informateur. Zij zal straks ook een toelichting geven op haar advies. Van harte welkom in ons midden. Ik heb bericht van verhindering van de heer Sikking. Hij zal helaas op een later tijdstip op een ander moment geïnstalleerd moeten worden.

1.B Vaststelling agenda

De VOORZITTER: ik neem aan dat iedereen zich kan vinden in de agenda zoals die voorligt. Dat is het geval.

2. Afleggen eed of belofte door de 23 nieuw gekozen raadsleden

De VOORZITTER: dames en heren, voordat wij overgaan tot het afleggen van de eed of de belofte door u allen als nieuwe raadsleden spreek ik u graag nog even als voorzitter toe. Op 16 maart bent u allen gekozen tot het hoogste orgaan van de gemeente Diemen, de gemeenteraad, en na een spannende verkiezingsstrijd mag u toetreden tot de gemeenteraad en dat is altijd een bijzonder en plechtig moment en dat is niet voor niets want het zijn van raadslid brengt belangrijke verantwoordelijkheden met zich mee en de kiezers van Diemen hebben u het vertrouwen gegeven hen te vertegenwoordigen. U heeft van de kiezer een

mandaat gekregen en daar moet u serieus en zorgvuldig mee omgaan. U zal straks zweren of beloven dat u getrouw zal zijn aan de Grondwet en de wetten zal nakomen en uw plichten als raadslid naar eer en geweten zal vervullen en daar hoort ook bij dat u integer en transparant handelt en als voorzitter van de raad zal ik daarom ook regelmatig het thema integriteit agenderen en zo houden we elkaar ook scherp en binnenkort zullen we ook 2 themabijeenkomsten over dit thema organiseren.

Dames en heren, ik begin misschien een beetje zwaar meteen met een thema als integriteit maar raadslid zijn is ook gewoon hartstikke leuk, hartstikke leerzaam en al die verschillende onderwerpen die voorbij zullen komen en al die leuke contacten met inwoners, met instellingen, met collega's-raadsleden, met de medewerkers van de gemeente. Als raadslid leer je Diemen echt heel goed kennen en heel veel zaken moet je echt ter plekke zien met inwoners samen, met ondernemers, met instellingen en staar je niet blind op je laptop of je iPad. Op al die stapels stukken, ze zijn nu digitaal maar het zijn nog steeds stapels als u ze uitprint vanuit het college. Wees ook vooral zichtbaar en aanspreekbaar in de Diemense gemeenschap en wees een echte volksvertegenwoordiger.

Als raadslid kunt u uw idealen omzetten in hele concrete acties om het verschil te maken voor Diemen, voor onze inwoners, door allereerst uw instrumenten, al uw instrumenten als raadslid om die op een goede manier in te zetten en wat ik elk nieuw raadslid meegeef durf te kiezen want je kunt niet alle dossiers, niet alle onderwerpen die voorbij komen volledig behappen en niet bij elk aangeleverd stuk kan je de diepte ingaan. Je moet dus prioriteiten stellen. Bepaal je eigen agenda, wees authentiek en voorkom dat de agenda van het college of de druk van het vele vergaderen het zicht vertroebelt op het gesprek op straat, in het dorp, dus durf te kiezen en door te kiezen kan je echt het verschil maken en we staan aan het begin van een nieuwe raadsperiode. De onderhandelingen voor een nieuw college zijn al gestart en straks kunt u ook in deze formele raadsetting kort iets zeggen over de uitslag van de verkiezingen en het formatieproces dat nu gaande is.

Sta mij ook toe iets te zeggen over de verkiezingen, niet over de uitslag zelf want als burgemeester sta ik boven of liever gezegd naast alle partijen. Nee, ik wil wel graag nog iets zeggen over de opkomst want de opkomst was in het hele land heel erg laag, historisch laag en minister Hanke Bruins Slot, de minister van Binnenlandse Zaken, stelt ook een onderzoek in naar de oorzaken en ook in Diemen was de opkomst heel slecht, namelijk 44,2% en nu is er in het verleden al heel veel kiezersonderzoek gedaan naar de lagere opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen maar interessant is waarom het nog steeds verder daalt en voor de verdere daling worden nu heel veel argumenten genoemd. De lage opkomst zou komen door wantrouwen in de landelijke politiek, de toeslagenaffaire, de lange kabinetsformatie, het geruzie in de Tweede Kamer, corona. Er was weinig aandacht voor de gemeenteraadsverkiezingen vanwege de oorlog in Oekraïne.

In elk van die verklaringen zit vast een kern van waarheid maar uit het onderzoek van Ipsos blijkt dat de belangrijkste oorzaak voor de lage opkomst is dat veel kiezers simpelweg niet weten op welke partij ze zouden moeten stemmen. Van de niet-stemmers in dat onderzoek zegt 32% niet te weten op welke partij ze moesten stemmen. In 2018 was dat nog maar 15%. Met dat gegeven moeten we iets. Partijen, zeker op lokaal niveau, slagen er kennelijk niet meer in om duidelijk te maken wat hun toegevoegde waarde is, waarom er juist op hen gestemd moet worden en als mensen dat niet weten, dan komen ze niet stemmen en de legitimiteit van het lokale bestuur wordt zo verder ondermijnd want als die opkomst zo laag is, wie vertegenwoordigt de raad dan nog.

In Diemen viel mij op dat er helemaal geen verkiezingsdebatten plaatsvonden. Hoe kunnen mensen dan duidelijk krijgen wie waarvoor staat? Iedereen vertelt zijn eigen promov verhaal, zijn eigen verkiezingspraatje maar niemand werd ergens kritisch op bevraagd. Niet door andere partijen, niet door de kiezer. Verschillen tussen partijen werden onvoldoende duidelijk en er was geen debat over de geleverde prestaties of de gemaakte keuzes of over de

gewenste koers voor Diemen. Ik vond dat teleurstellend en dat moet in de toekomst echt anders. Ook de zichtbaarheid van de raad moet beter. Ik zei het al, raadsleden moeten echte volksvertegenwoordigers zijn. Daar hoort bij dat mensen volksvertegenwoordigers ook goed kennen en goed kunnen bereiken. Diemen heeft de perfecte schaal om dit ook echt mogelijk te maken en de werkgroep Meervoudige democratie heeft eerder diverse voorstellen voorbereid om hier in Diemen verder invulling aan te geven en nu alle versoepelingen na een zware coronatijd zijn doorgevoerd kunnen deze ook in de praktijk worden gebracht. De lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen laat de urgentie daarvan zien. Dus nu aan de slag.

Dames en heren, het zijn moeilijke tijden. Corona heeft nog steeds direct of indirect veel impact op ons leven. De oorlog in Oekraïne zorgt voor ongelooflijk veel leed en voor een ongekende vluchtelingenstroom. Vluchtelingen die moeten worden opgenomen. Diemen wil daar ook een bijdrage aan blijven leveren en er zijn meer uitdagingen. Zo krijgen gemeenten steeds meer taken op hun bordje maar niet altijd voldoende financiële middelen om die taken ook goed uit te kunnen voeren. Kijk naar de jeugdzorgbudgetten. De andere kant van het verhaal is dat Diemen er goed voorstaat. Onze financiën en onze organisatie zijn op orde. Natuurlijk zijn er altijd zaken om te verbeteren maar we hebben een stevige basis om als zelfstandige gemeente te kunnen blijven functioneren maar duidelijk is dat we ook in de komende tijd belangrijke keuzes voor Diemen moeten maken. Diemen is volop in ontwikkeling. Diemen is ambitieus en dat biedt veel kansen maar het vraagt ook om scherpe keuzes. Keuzes die u als nieuwe raad moet maken.

Overigens helpen wij u daarbij graag op weg natuurlijk met het inwerkprogramma maar ook met het prachtige overdrachtsdocument dat ambtelijk is opgesteld met een overzicht van alle dossiers die op de diverse thema's in Diemen spelen. Tevens krijgt u, en volgens mij heeft u dat allemaal voor u liggen, het handboek soldaat voor raadsleden mee. Zo heet het ook echt Ik raadslid en daarin vindt u alle ins en outs van vooral de formele kant van het raadslidmaatschap en natuurlijk staan de griffie en ik altijd voor u klaar voor informatie en advies.

Dames en heren, de hoogste tijd om over te gaan tot de beëdiging van onze nieuwe gemeenteraad zodat we echt aan de slag kunnen met een nieuwe raad, een raad nu bestaande uit 7 fracties en door de groei van Diemen 23 raadsleden. We gaan over tot het afleggen van de eed of de belofte door alle gekozen raadsleden en ik wil alle raadsleden en ook straks alle aanwezigen die dat kunnen verzoeken te gaan staan en ik zal straks de tekst aan u voorlezen en dan noem ik stuk voor stuk uw namen op en dan mag u naar eigen keuze antwoorden met of zo waarlijk helpe mij God almachtig of met dat verklaar en beloof ik en dat kunt u ook vergezeld laten gaan met een van deze 2 gebaren. Ik heb ze al in heel veel verschillende varianten gezien. Het is echt de bedoeling dat bij zo waarlijk helpe mij God almachtig die 2 vingers naast elkaar, geen V-teken alstublieft. Die neiging is er nog wel maar dat is niet de bedoeling maar u mag ook netjes zo uw hand houden als u dat een mooi gebaar vindt maar het hoeft ook niet maar we hebben verschillende smaken en het is dus wat u wilt. Dan ga ik nu de tekst voorlezen en ik verzoek iedereen om te gaan staan voor zover mogelijk.

Ik zweer of verklaar dat ik om tot lid van de raad benoemd te worden rechtstreeks noch middellijk onder welke naam of welk voorwendsel ook enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer of verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer of beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen. Ik zal nu een rondje maken langs alle raadsleden en dat zal ik in alfabetische volgorde doen van de achternamen.

De heer ADVOKAAT: dat verklaar en beloof ik.

De heer BOUWHUIS: dat verklaar en beloof ik.

De heer GEERTS: dat verklaar en beloof ik.

De heer DEN HEIJER: dat verklaar en beloof ik.

De heer VAN HEUMEN: dat verklaar en beloof ik.

De heer JÄGERS: dat verklaar en beloof ik.

De heer DE JONG: dat verklaar en beloof ik.

De heer KLAASSE: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw KUILMAN: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN MARION: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw MUIJS: zo waarlijk helpe mij God almachtig.

De heer POELWIJK: dat verklaar en beloof ik.

De heer J. PRINS: dat verklaar en beloof ik.

De heer P. PRINS: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw RAMAUTARSING: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VAN 'T RIET: dat verklaar en beloof ik.

De heer SIKKES-VAN DEN BERG: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw DE SMALEN: dat verklaar en beloof ik.

De heer TIMMER: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VEENBOER: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw VOERMANS: dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw YILDIZ-KAYA: dat verklaar en beloof ik.

De VOORZITTER: van harte gefeliciteerd allemaal en heel veel succes.

(applaus)

Dan schors ik nu de vergadering voor een korte felicitatiemogelijkheid.

3. Felicitaties

De VOORZITTER: ik heropen de vergadering.

4.A. Verslag van de informateur, mevrouw Pels

De **VOORZITTER**: een duiding van de verkiezingen en wij hadden gedacht om het zo vorm te geven dat allereerst mevrouw Pels een toelichting gaat geven op het bijgevoegde advies. Vervolgens bent u in de gelegenheid om eventuele vragen te stellen aan de informateur en vervolgens krijgen alle fractievoorzitters en aanwezige raadsleden de mogelijkheid om de uitslag te duiden van de verkiezingen en de voortgang van de informatie/formatie te bespreken en dat zullen we straks doen in volgorde van groot naar klein.

Mevrouw PELS: dank u voorzitter. Als eerste van harte gefeliciteerd allemaal. Ik bedacht mij vandaag dat ik toch dubbel geluk heb dat ik en informateur mag zijn voor Diemen en dan bij deze feestelijke avond mag zijn om mijn advies toe te lichten en ik wil eigenlijk beginnen, meestal doe je dat aan het einde, met een dankwoord en dat wil ik richten als eerste tot mijn ondersteuning want ik ben ontzettend goed geholpen, zowel door de griffie als ambtelijk door Gerard. Dat was fantastisch. Die moesten op de gekste tijden reageren op een informateur die iets wil of dat er nog snel wat geregeld moet worden en zeker allemaal buiten werktijd. Dus alvast eerst daar dank voor en natuurlijk ook, want daar begon het mee, dat ik dit mocht doen voor de raad van Diemen maar natuurlijk in opdracht van GroenLinks Diemen. Dus dank voor jullie vertrouwen en ook dank aan de burgemeester voor de gesprekken tussendoor. U heeft mij echt geholpen om Diemen nog sneller en beter te leren kennen. Dus ook daarvoor dank en ook dank aan alle partijen want ik heb enorm genoten van de gesprekken die wij met elkaar hebben gevoerd. Het waren prettige gesprekken, het waren hele open gesprekken. Er bleek veel vertrouwen uit van u voor de komende jaren maar ook in elkaar. Dus ik heb z'n allen als heel constructief ervaren. Ik heb dat ook wel eens anders gezien en ik denk dat dat een groot goed is wat u ook hopelijk zo onderling in de komende jaren weet te houden met elkaar, die blijk van vertrouwen.

Dan als we kijken naar uw uitdaging want ik denk dat u een grote uitdaging voor u heeft liggen waarbij je die constructieve grondhouding zowel naar de opgave als naar elkaar heel erg goed kan gebruiken. De burgemeester heeft al een en ander geduid. Naast de enorme vluchtelingencrisis die ontstaat door de vreselijke oorlog die Rusland in Oekraïne gestart is. Dat zal druk geven op de samenleving in Diemen maar ook de andere gevolgen die we zien, bijvoorbeeld de grondstoffentekorten die ontstaan, de inflatie, die zullen op de budgetten van uw inwoners drukken. Het heeft het risico dat misschien zelfs de tweedeling groter wordt. Dat zal aandacht vragen. De klimaatcrisis en ook de opgave die daar ligt zal mogelijk vergroot worden en ook als het gaat om woningbouw en de wooncrisis, ook daar zult u vol uw inspanning moeten blijven leveren. Tegelijkertijd betekent dit niet alleen iets voor uw inwoners maar ook voor u zelf als gemeenteraad want dat grondstoffentekort kan ook u raken. Qua financiën zien we natuurlijk al een uitdaging voor alle gemeenten op het sociaal domein. Daar zal u ook rekening mee moeten houden en de inflatie komt daar nog bij. Dus ik denk dat u de komende jaren elkaar heel hard nodig zal hebben om daar in gezamenlijkheid richting aan te geven en daarnaast heeft u ook nog, zoals de burgemeester aangaf, een uitdaging als het gaat om de verbinding met de inwoners. Daar heeft u ook allen in uw gesprekken aandacht voor gevraagd, aandacht voor de lage opkomst en u zag ook allen dat als een opdracht voor uzelf, voor alle partijen. Dat was niet een coalitievraagstuk maar echt iets van alle partijen. Dus ik hoop dat u daar ook vervolg aan geeft om een gesprek met elkaar te voeren over wat u daaraan zou kunnen doen en ook daaraan gelinkt vroeg u alle aandacht voor participatie en de mogelijkheid om dat nog breder in te zetten, nog verder uit te diepen en misschien zelfs tot experimenten te komen om ook op die manier de burgers nog meer te betrekken.

Dus dat even over de inhoud en dan het proces. In de eerste ronde heb ik gesproken met alle politieke partijen heb ik gevraagd. De opdracht was bekend en openbaar en ik heb

gevraagd naar zowel inhoud als samenwerking met wie zou u graag willen samenwerken, waar ziet u eventueel obstakels en uit die eerste ronde haal ik op dat veel partijen aangaven de huidige coalitie van GroenLinks, D66 en de Partij van de Arbeid is robuust gebleken de afgelopen jaren en wij zouden het logisch vinden als ook die coalitie het vertrekpunt is om te kijken naar verbreding. Dat gaf men ook aan, dus dat zou een robuuste basis kunnen zijn maar kijk ook naar verbreding waarbij u aangaf richt je dan eerst op de lokale partijen want daar is winst geboekt en het zou mooi zijn als het lukt om een lokale partij aan te laten haken.

De VVD heeft zelf aangegeven in dat gesprek een grote afstand te zien op de inhoud tot de huidige coalitie. Dus daarom heb ik ook besloten, die 2 redenen samengenomen, om in de tweede ronde te spreken met de 3 lokale partijen, dat waren wederom hele constructieve gesprekken. Het was heel prettig. Dat hebben we zo gedaan dat we met GroenLinks, D66, Partij van de Arbeid en steeds in wisselende samenstelling een lokale partij hebben gesproken en op basis van die gesprekken en ook op basis van de verkiezingswinst die is geboekt door Ons Diemen adviseer ik u om een coalitie te onderzoeken naar GroenLinks, Ons Diemen, D66 en de Partij van de Arbeid en ik heb daar een aantal redenen voor want ik had natuurlijk ook kunnen adviseren houd het bij de huidige coalitie, dan weten we allemaal waar we aan toe zijn, dat kennen we al maar we weten ook dat dat aan de krappe kant is. Dat is de meerderheid + 1, dus dat is kwetsbaar. Op het moment dat er iemand ziek is of er heeft iemand corona, dan heb je met elkaar wel een probleem, in ieder geval als het zo hard over de lijn van coalitie en oppositie zou gaan en ik denk dat u dat de komende jaren niet per se nodig zal hebben maar je moet het wel zeker weten want je moet ook door kunnen besturen.

Dus daarom heb ik ervoor gekozen om een advies neer te leggen wat dus ook een bredere insteek heeft dan de huidige coalitie, dat daar een ruime meerderheid is. Toch die basis van de zittende partijen omdat het ook heel erg belangrijk is om consistentie in beleid te hebben en ook ervaring mee te nemen, zeker de komende jaren en ik denk dat u vooral allen zal zorgen voor de stabiliteit die nodig is. Daar heeft u ook allemaal aandacht voor gevraagd dat een stabiel bestuur heel hard nodig is in de gemeente Diemen om natuurlijk gewoon beleid te kunnen voeren maar zeker ook met het oog op de grote wens om zelfstandig te blijven en ik denk dat deze 4 partijen dat samen vorm kunnen geven. Zoals u heeft kunnen lezen in mijn brief heb ik nog wel een opdrachtje meegegeven. Juist omdat u allen zo constructief met mij die gesprekken heeft gevoerd lijkt het mij heel erg mooi, ik ga er alleen niet over, dus daarom is het een oproep dat ook tijdens de formatie de beoogde coalitiepartijen ook de beoogde niet-coalitiepartijen betrekken bij dat proces zodat zij ook inbreng kunnen hebben.

De VOORZITTER: dan kijk ik even rond voor wie er behoefte heeft aan vragen aan mevrouw Pels. Een heel duidelijk verhaal, een duidelijke toelichting denk ik. Dus hartelijk dank daarvoor.

Dan gaan we nu de fracties langs voor hun bijdrage en ik stel ook voor om dat in 2 termijnen te doen zodat u straks naast interrupties die natuurlijk ook mogelijk zijn ook in tweede instantie op elkaar kunt reageren.

4.B. Duiding van de verkiezingen

De heer SIKKES: vanaf deze positie wil GroenLinks graag alle net geïnstalleerde raadsleden van harte feliciteren en wij kijken als GroenLinks uit naar een mooie 4 jaar met een goede samenwerking om te komen tot een duurzamer en socialer Diemen zoals wij dat de hele tijd zeggen.

Alweer 2 weken geleden heeft de inwoner van Diemen haar stem kunnen laten horen en wij willen als GroenLinks Diemen onze kiezers, vrijwilligers en leden nogmaals danken voor hun

inzet, steun en vertrouwen. GroenLinks Diemen is er trots op dat het ons gelukt is om de winst van 4 jaar geleden vast te houden waardoor we gezamenlijk verder kunnen bouwen aan een duurzaam en sociaal Diemen.

Over de verkiezingsuitslag wil ik namens GroenLinks een drietal dingen zeggen en eentje zal wat korter zijn, voorzitter, want daar heeft u zelf ook al aan gerefereerd en de informateur zonet ook al maar daar ga ik toch omdat GroenLinks het een belangrijk punt vindt ook wat over zeggen maar laat ik beginnen met het mooie nieuws. Allereerst is daar dus de groei van Ons Diemen van 1 naar 4 zetels. Dat is een prestatie en vanuit de fractie van GroenLinks horen daar ook grootse felicitaties bij. Deze winst laat zien dat het geluid dat de heer Advokaat de afgelopen 4 jaar heeft laten horen weerklink heeft gevonden in ons dorp en daar zullen we ons ook toe moeten en willen verhouden. De wens van Ons Diemen om meer en beter te participeren is ook een wens van GroenLinks. Dat hebben wij natuurlijk ook de afgelopen 4 jaar duidelijk gemaakt door mee te stemmen met bijvoorbeeld het nieuwe participatiebeleid en daar zullen zeker kansen zijn om dat verder en breder uit te zetten en daarom lijkt het ons ook een mooie gelegenheid om de formatie daarvoor te gebruiken om dat te onderzoeken.

Een tweede punt dat ons opvalt, de informateur refereerde daar al aan, dat de inzet behouden van de meerderheid van de coalitie in de toch 4 jaar die soms ook pittig waren met heftige discussies over woningbouw, over zoekgebieden voor mogelijke opwek van duurzame energie, over het huidige afvalstelsel en ook over het vorige afvalstelsel en blijkbaar hebben wij dat verhaal als coalitiepartijen goed voor het voetlicht weten te brengen en wordt het begrepen. Natuurlijk zijn er zorgen en zijn er vragen en is het aan ons als raad in zijn geheel en als nieuwe college op een later moment om daar ook oog voor te houden zodat we die zorgen ook kunnen adresseren en op een mogelijke manier ook kunnen beantwoorden. Dat maakt ook dat wij uitkijken naar een formatie met de vorige coalitie, aangevuld met Ons Diemen.

Een laatste punt, voorzitter, u zei het al. U refereerde er zelf aan en de informateur ook, dat is de lage opkomst. Ook GroenLinks maakt zich daar zorgen over en zoals ik wel vaker heb gedaan, dat weet u van mij, heb ik de notulen van de vorige vergadering er even bij gepakt omdat ik zelf niet overal bij ben geweest en ik dacht hoe was dat 4 jaar geleden. Toen werd dat ook al geconstateerd. De heer Advokaat noemde zelfs dat we eigenlijk zouden moeten streven naar 65% en verre van dat is ons gelukt als partijen. Ik zie daar namens GroenLinks en wij zien daar een rol voor ons gezamenlijk. De voorzitter zei het al, een van de belangrijkste punten waarom mensen niet gaan stemmen is omdat ze niet weten op welke partij ze moeten stemmen. Waar staan die partijen voor, wat vinden zij belangrijk? Een ander belangrijk punt is de interesse in de politiek, dus ook een opdracht aan ons zelf is om te kijken hoe kunnen we die politiek nou toegankelijker en begrijpelijker maken. Moeten we daar misschien iets in onze vergaderstructuur mee doen of iets in onze communicatielijn naar buiten toe? GroenLinks zou het interessant vinden om ook daar in de formatie oog voor te hebben en zeker op dat punt ook de input van andere partijen die niet mee gaan formeren te willen horen om te weten hoe kunnen wij nou gezamenlijk ervoor zorgen dat mensen weten wat wij doen, wie waarvoor staat en waarom wij de dingen doen die wij doen op een manier dat ook de inwoner het begrijpt. Ik denk dat dat een mooie taak is die voor ons ligt en waar we met elkaar goede gesprekken over kunnen voeren.

Dan kort nog even over het advies. Allereerst dank aan mevrouw Pels dat zij deze gesprekken heeft willen voeren en dank ook aan alle partijen die haar ook het vertrouwen hebben gegund en met een open vizier constructief die gesprekken in zijn gegaan. Dat maken die gesprekken ook van waarde en dat maakt het advies ook van waarde. Hopelijk is dat iets wat we de komende 4 jaar als partijen onderling kunnen vasthouden.

Kort de reden waarom wij het advies kunnen omarmen als GroenLinks. Ik heb ze al genoemd. Dat is de winst van Ons Diemen die een plek krijgt, de meerderheid van de vorige

coalitie en het lage opkomstcijfer waardoor we de verbreding echt moeten zoeken en dat houdt niet in alleen verbreding binnen de coalitie maar ook, zoals ik net al zei, verbreding binnen de raad zodat we met z'n allen want we moeten ook constateren dat wij met z'n allen nog niet de helft van de kiesgerechtigden vertegenwoordigen en dat is wel iets waar we ons allemaal denk ik continu bewust van moeten zijn. Dus hoe breder wij de zaak kunnen oppakken, hoe groter de steun is voor de stukken, hoe mooier dat is voor Diemen. Laat ik positief afsluiten met een vrolijker noot. Ik kijk uit naar de samenwerking, wij kijken uit naar de samenwerking met alle partijen de komende 4 jaar. Wij hebben er weer zin in en we hopen dat dat niet alleen hier in het gemeentehuis zal zijn maar dat we ook gezamenlijk als raad vaker naar buiten kunnen treden om ook buiten het gemeentehuis te kunnen zorgen dat wij gezien en gehoord worden en onze inwoners kunnen zien en horen zodat we samen aan de slag kunnen gaan voor een socialer en duurzamer Diemen.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. De kiezer heeft 2 weken terug op woensdag 16 maart 2022 gesproken. Ons Diemen is natuurlijk blij verrast met de verkiezingsoverwinning. Loon na 4 jaar hard werken met de inwoners in de vele wijken. Toch zien we, net als andere partijen deze overwinning met een zwart randje. Ook wij zijn er nog lang niet in geslaagd om meer stemmers naar de stembus te laten bewegen. Onze doelstelling op 65%, meneer Sikkes zei dat al, is nog ver weg. We hebben allemaal een opgave de komende 4 jaar. Ons Diemen zal ook haar best doen om als verbinder en bruggenbouwer in een constructieve en goede samenwerking met de raad te blijven streven naar die 65%. Wij willen ook feliciteren alle nieuwkomers die hier aanwezig zijn. Veel jonge gezichten gelukkig, niet allemaal klonen van dit grijze mannetje. Ik wens jullie alle dan ook veel succes in deze komende raadsperiode. Twee dingen wou ik even toelichten en de burgemeester maaide het gras eigenlijk al weg maar ik wou het hebben over democratische legitimiteit en inderdaad mandaat van de inwoners. Daarna een stukje over participatie of zoals wij dat noemen medezeggenschap, hoe zien we dat nou om een tipje van de sluier op te lichten. Democratische legitimiteit. De burgemeester heeft er al het een en ander over gezegd. Dus kort gezegd kunnen we zeggen die is er wel degelijk. Immers de kiezer heeft zijn kans gehad om zijn keuze te maken. Als die keuze er niet was geweest was het niet legitiem geweest. Over het mandaat, ja, inderdaad. Mijn collega zei het al. We zitten onder de 50%. Je kan niet zeggen dat wij nu alle inwoners van Diemen vertegenwoordigen of in ieder geval een groot gedeelte daarvan. Nee, wij zitten daaronder. Dus kunnen we dan nog wel spreken van een mandaat namens alle inwoners of de raad als geheel? Vragen die we gezamenlijk in goed overleg met u allen, mevrouw Pels noemde het al, iedereen stelde zich zeer constructief op en ik denk dat we hier gezamenlijk een opgave hebben allemaal, ook wij. **Medezeggenschap en participatie.** Dat roepen we wel iedere keer maar wat bedoelen we daar nou mee? Vier jaar geleden concludeerde de minister ook al bij een lage opkomst zo'n 20% van de inwoners is afgehaakt en heeft het gevoel in hun standpunten niet gehoord te worden. Daar ligt denk ik een taak voor ons want als het toen 4 jaar geleden al 20% was, dan ligt die vele malen hoger op dit moment. **Medezeggenschap of participatie.** Wel bekend is hoe we dat zien. Bijvoorbeeld een tot in de puntjes voorbereide bewonersavond. De uitnodigingen zijn verstuurd op basis van een uitgebreide belanghebbendenanalyse, de kaders van de bijeenkomst zijn bepaald, de trede van de participatieladder is gekozen en de presentatie van de wethouder staat klaar. In verschillende zaaltjes liggen flip-over vellen, makers en gele post-its voor een interactieve sessie. Voor ons vraagt deze herkenbare situatieschets om een pleidooi voor een goed gesprek want participatie is een kunst en niet een kunstje. De inwoners in gesprek met ambtenaren staan al op achterstand. Het begin dus in een open gesprek met delen van kennis en informatie. Participatie is een ongrijpbaar fenomeen waarin iedereen probeert grip te krijgen en te houden op de inhoud, het proces en elkaar. Modellen,

kaders, werkvormen gebruiken we dan zo vaak als houvast maar participatie is geen instrument dat je even inzet om draagvlak te creëren of te verwerven. Draagvlak is niets. Wanneer de wethouder bij bewoners op zoek gaat naar draagvlak, dan hebben zijn ambtenaren te lang achter het bureau gezeten. Dan is het probleem al gedefinieerd en mogelijke oplossingen al benoemd en voor die oplossingen moeten voorstanders worden verworven. Wat je dan krijgt is tegenwerkende inwoners of bewoners die het gedogen en weliswaar instemmen maar het plan nooit volledig zullen omarmen. Het gaat erom dat je op het juiste moment met de juiste mensen het juiste gesprek voert. Dat klinkt simpel maar in die eenvoud schuilt juist die complexiteit.

Het maken van beslissingen is en blijft altijd het recht van de raad. De raadsvoordracht komt naar het participatietraject en de opkomst, net als nu, wordt vermeld onder het kopje Participatie. De raad heeft een controlerende taak en kan als toehoorder of door middel van tussentijdse rapportage het proces van participatie volgen. Door de inwoners meer te betrekken bij het vormen van gemeentelijk beleid kan dit leiden tot meer betrokkenheid en die vormen moeten we met z'n allen zien te vinden. Dan zeggen wij niet zo zou het moeten of zo want het is een kunst en geen kunstje. Dat vraagt om een cultuuromslag, een flexibele ambtelijke organisatie, een flexibele werkwijze, ondersteunende informatie en digitalisering en een praktijk waarvan de inwoner de resultaten daadwerkelijk ziet en ervaart. Deze werkwijze en opbouw van buurtplatforms bijvoorbeeld kost tijd maar de wetgeving zoals de komende aanpassing van de Wet gemeenschappelijke regelingen dwingt ons te acteren. Beter nu vast een start maken dan afwachten.

Tot zover een tipje van de sluier over meer medezeggenschap en participatie. Ik kan er uren over vertellen. Meneer Sikking, u heeft uw bandrecorder aangezet want op mijn verhaal slaapt zijn zoon het beste heeft die verteld. Dus we zullen het nog een keer herhalen en vaak genoeg er in de raad over spreken. Ik dank u allemaal en veel succes.

De heer KLAASSE: dank u voorzitter. De verkiezingsperiode is voor iedereen hier aanwezig een intensieve tijd geweest. Het blijft spannend hoe de inwoners de ideeën en de inzet van de deelnemende partijen waarderen en mogelijk vertalen naar een stem op een van deze partijen. Twee weken geleden hebben we daar in de vorm van de verkiezingsuitslag een antwoord op gekregen. Voor D66 Diemen was dat een redelijk positief antwoord. D66 Diemen had een PR uit 2018 staan van 4 zetels en PR staat hier niet voor persoonlijk record maar voor partijrecord en dat hebben we geëvenaard. Je hoopt op meer en je vreest minder en al met al zijn we tevreden met onze uitslag en danken we iedereen die heeft gestemd op D66 in Diemen. We feliciteren GroenLinks die de monsterzege in 2018 van 2 naar 5 zetels heel knap heeft weten vast te houden bij de afgelopen verkiezingen en hiermee opnieuw de grootste fractie in de gemeenteraad van Diemen is geworden. Bijzondere felicitaties zijn er voor Ons Diemen. Deze partij weet 3 zetels winst te boeken en wordt samen met D66 na GroenLinks in één klap gedeeld de tweede grootste fractie in deze raad. Een heel knap resultaat. De overige partijen VVD, Partij van de Arbeid, Ouderenpartij Diemen, Onafhankelijke Partij Diemen blijven allen stabiel op het zetelaantal van 2018. Onder de deelnemende partijen zijn er dus geen verliezers, al had menige partij misschien wel op iets meer gehoopt.

De grote teleurstelling, eigenlijk heeft iedereen het gras voor mijn voeten weggemaaid, maar de grote teleurstelling is natuurlijk wel de lagere opkomst. Een landelijke trend die we zeker ook in Diemen zien. Er zijn al verschillende redenen genoemd. De burgemeester heeft er al veel genoemd. Daar wil ik graag bij aansluiten. Er zijn ook al wat aanvullende redenen. Het viel mij op, kijkend naar de Tweede Kamerverkiezingen, dat 46% van de stemmers voor de Tweede Kamerverkiezingen niet op de landelijke partij van hun keuze toen hebben kunnen stemmen omdat die simpelweg niet meedeed bij deze gemeenteraadsverkiezing. Daarnaast zie ik bijvoorbeeld ook een flinke toename van internationals uit EU-landen die wel mogen

stemmen in Diemen maar vaak geen enkel idee hebben waarop ze moeten stemmen en verder zullen we ook uit de schaduw moeten treden van landelijke politici. Landelijke politici die overigens hun eigen uitdagingen hebben om het vertrouwen in de politiek te herstellen. Afgelopen raadsverkiezingen hebben er 7 lokale partijen meegedaan aan de gemeenteraadsverkiezingen in Diemen. In Diemen stem je niet op Rutte maar stem je op Timmer, dat was de slogan geweest. Niet op Klaver maar op Sikkens-van den Berg en niet op Kaag maar op Klaasse of op uiteraard een van die andere kanjers van D66 Diemen die naast mij zitten. D66 stelt voor om een goede analyse te maken van deze lage opkomst, juist ook in de gemeente Diemen want wij zijn ook een vrij unieke gemeente zo onder de rook van Amsterdam met ook heel veel expats. Mogelijk dat de rekenkamer daar het voortouw in kan nemen en dat we daarop vervolgens een raadsbreed actieplan op kunnen formuleren. Dan kom ik nu bij het advies van de informateur maar niet zonder eerst GroenLinks te complimenteren voor de zorgvuldige wijze waarop ze het voortouw heeft genomen in dit informatieproces en ook complimenten voor de informateur zelf, mevrouw Sita Pels, die op een professionele wijze dit proces heeft geleid. D66 kan zich vinden in de conclusies en adviezen van de informateur. Voor D66 zijn zowel GroenLinks als de Partij van de Arbeid op inhoud natuurlijke samenwerkingspartners gebleken. In Diemen is de samenwerking tussen deze partijen al jaren goed geweest. GroenLinks is bovendien de grootste partij waardoor een coalitie zonder GroenLinks voor D66 ondenkbaar is. D66 heeft begrip voor de terughoudende opstelling van de VVD in Diemen gezien de tamelijk grote programmatische verschillen met de eerder genoemde partijen, al vermoed ik dat deze verschillen in de campagne wel over en weer zijn uitgegroot. Met de Onafhankelijke Partij Diemen, de Ouderenpartij Diemen en Ons Diemen zijn zeer constructieve gesprekken gevoerd vorige week. Hieruit bleken veel inhoudelijke overeenkomsten en aanknopingspunten voor samenwerking in welke vorm dan ook. Het verkiezingsresultaat van 4 zetels voor Ons Diemen, en 4 is meer dan 2, is voor D66 een belangrijke reden om de samenwerking juist met Ons Diemen op te zoeken in het formatieproces. Daarnaast delen wij de ambitie van Ons Diemen voor bestuurlijke vernieuwing met als doel om inwoners meer te betrekken bij de lokale politiek.

Kortom, D66 ziet de formatiebesprekingen met GroenLinks, PvdA en Ons Diemen met vertrouwen tegemoet. Daarnaast juichen we het ook toe dat de 3 andere partijen die niet mee onderhandelen toch aan de voorkant input kunnen leveren voor het coalitieakkoord. Wij zijn er namelijk van overtuigd dat alle 7 partijen en alle 23 raadsleden de komende 4 jaar gaan voor het beste voor Diemen.

Er komen grote uitdagingen op de gemeente af. De informateur gaf het ook al aan, ook op Diemen. Eberhard van der Laan noemde ons ooit een Gallisch dorpje omringd door Amsterdam met een toverdrank die bovennatuurlijke kracht gaf zoals in de stripverhalen van Asterix. Als we deze positie willen vasthouden moeten we de ingrediënten van deze toverdrank koesteren. Een goede ambtelijke organisatie, een stabiel bestuur en een goede samenwerking binnen de raad.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Allereerst natuurlijk ook onze felicitaties voor alle nieuw benoemde raadsleden maar in het bijzonder aan GroenLinks en de hele grote winnaar Ons Diemen. Van harte gefeliciteerd. De informateur heeft alle gesprekken als constructief ervaren. Wij hebben dat gesprek ook zeker als constructief ervaren. Niettemin hebben wij vanavond de behoefte om enkele kritische kanttekeningen daarbij te moeten plaatsen. Er is al veel over gezegd. Ook wij hebben in ons gesprek met de informateur onze grote zorgen geuit over de lage opkomst, 44,2, ik doe het nog maar eventjes, dat is echt verontrustend. We moeten hier als politiek aan werken, als raad en college. Alle partijen, wij zeker ook, moeten zich deze lage opkomst aantrekken. Het lijkt ons belangrijk om te onderzoeken en ook te analyseren, de burgemeester refereerde er al aan, hoe dit zo is

gekomen. Ook in Amsterdam loopt op dit moment heb ik begrepen een dergelijk onderzoek. Onze zorg hierover hebben wij volop en breed op tafel bij de informateur gelegd. Wat zegt deze uitslag ons? Het is in ieder geval van groot belang dat we de kiezers serieus nemen. Het herstel van vertrouwen van de kiezer begint met het serieus nemen van de uitslag van deze verkiezingen. Het kan en mag niet zo zijn dat we de uitslag van deze verkiezingen voor kennisgeving aannemen en op de oude voet doorgaan. De ruime meerderheid van de huidige coalitie is toch verdwenen en rust feitelijk nog maar op 1 restzetel. Ook in Diemen hebben vrouwelijke kandidaten veel voorkeurstemmen behaald. Dat zou zich wat ons betreft moeten vertalen in de verhouding man/vrouw binnen een nieuw te vormen college. Voor herstel van vertrouwen is ook essentieel dat we beter luisteren naar de Diemenaren. Ons verkiezingsprogramma heette niet voor niets Diemen maken we met elkaar.

De lakmoesproef of er daadwerkelijk geluisterd gaat worden naar de inwoners van Diemen is wat ons betreft op een drietal onderwerpen te toetsen, te weten de energietransitie. Wordt die door de politiek doorgedrukt of gaan we het echt samen doen. Ten tweede de woningmarkt in combinatie met leefbaarheid in de wijken. Waar gaan we bouwen, wat gaan we bouwen en voor wie gaan we bouwen en ten derde veiligheid van woorden naar daden. We hebben bij de informateur aangegeven dat wij vinden dat de grootste partij, GroenLinks, als eerste in gesprek moet gaan met de grootste winnaar Ons Diemen om te onderzoeken of een basis gelegd kan worden voor samenwerking in de komende collegeperiode. De volgende stap is dan om te onderzoeken welke partijen kunnen aanschuiven om zo te komen tot een college die kan rekenen op een stevige basis in de raad. Wij hebben de informateur dus laten weten dat het voortouw door de beide winnaars moet worden genomen en dat in dit stadium terughoudendheid voor ons past. We hebben ook aangegeven dat wij nimmer weglopen voor onze verantwoordelijkheid maar de bal ligt daarvoor op dit moment niet bij ons.

Er is moed en lef nodig om te besturen maar ook goed luisteren naar de inwoners zodat participatie wordt waargemaakt. De heer Advokaat heeft daar terecht een heel betoog over gehouden. Deze moed en lef hebben we de afgelopen periode getoond en ook nu in het informatieproces gaven wij daar blijk van. Zo hebben wij direct ons advies aan de informateur gedeeld via de media. De inwoners van Diemen hebben wat ons betreft daar recht op. Wij hebben evenwel toch met verbazing kennis genomen van het advies van de informateur maar ook van het proces dat daaraan vooraf ging. Om met het laatste te beginnen. Bij het gesprek op 21 maart is toegezegd dat we snel daarna het verslag zouden ontvangen. We kregen het uiteindelijk pas dagen later nadat we er zelf om hadden gevraagd. Ook werd toen duidelijk dat de tweede gesprekken al gepland waren en wij daarvoor geen uitnodiging zouden krijgen. Laat ik het beschaafd zeggen. Deze gang van zaken verdient geen schoonheidsprijs. Hoezo open en transparant? Was het niet correcter geweest wel meteen een verslag te sturen en ook ons te informeren dat er geen tweede gesprek zou zijn? Dan inhoudelijk. In het advies schrijft de informateur "Uit mijn gesprek met de VVD bleek terughoudendheid om deel te nemen aan de coalitie gezien de grootste pragmatische verschillen met GroenLinks, D66 en de Partij van de Arbeid". Blijkbaar hebben wij de informateur ons advies niet goed kunnen uitleggen of waarschijnlijker heeft de informateur toch dit niet zo willen begrijpen. Wij herkennen ons in ieder geval niet in deze conclusie van de informateur.

De heer SIKKES: dank u voorzitter. Ik hoor een heleboel vragen die beginnen of eindigen met de informateur. We hebben net een vragenronde gehad aan de informateur. Mijn vraag aan de heer Timmer is waarom hij deze vragen niet bij de informateur heeft neergelegd want niemand gaat hier anders dan dat ik hier persoonlijk enige aanstoot aan neem iets over zeggen want het zijn vragen aan de informateur. Dus mijn vraag is waarom nu?

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Ik ga ervan uit dat de informateur die hier ook nog steeds bij zit ook deze vragen op dit moment kan beantwoorden. Ik vind dit een relevant punt in een algeheel verhaal. Als ik daar een losse vraag aan de informateur na haar inleiding had gesteld, dan was het als los zand geweest. Dus ik ga ervan uit dat het ook mogelijk is dat de informateur op dit moment hier een reactie op kan geven.

De VOORZITTER: ik zie mevrouw Pels knikken dat dat kan maar we hadden natuurlijk iets anders bedacht qua opzet van deze, dus ik ben het wel eens met de heer Sikkes-van den Berg dat u in principe die vragen had kunnen stellen op het moment dat de vragenronde aan de orde was maar de informateur is flexibel, dus u krijgt alsnog een reactie.

De heer TIMMER: dank u voorzitter en dank u wel mevrouw de informateur voor uw flexibiliteit. Nogmaals, ons past vooralsnog bescheidenheid. Laat ik het nog maar een keer benadrukken. Voor een echt inhoudelijk gesprek is een eerste gesprek nog niet het moment maar ook de woorden van de informateur vanavond tot verbreding met lokale partijen vinden wij hoopvol. Niettemin lijkt toch het advies van de informateur duidelijk te maken dat vanaf het eerste moment de bedoeling is geweest dat het oude college door zou gaan. Het informatierondje blijkt dan alleen bedoeld te zijn geweest om te onderzoeken welke partij wil aanschuiven en inhoudelijk soepel is.

Wij hebben ons de afgelopen 4 jaar verzet tegen windmolens in Diemen, openstelling van de busbaan in Diemen Zuid en tegen de bouwplannen in Buitenlust. Bij de inhoudelijke verkenning met de informateur hebben wij op verzoek van de informateur nog eens herhaald wat onze standpunten op deze onderwerpen zijn. Mijn vraag aan de informateur is of we mogen concluderen uit het feit dat Ons Diemen mag aanschuiven bij het oude college, dat Ons Diemen aan de informateur heeft laten weten dat met Ons Diemen te praten valt over de onderwerpen die ik zojuist noemde oftewel is Ons Diemen bereid om anders te kijken naar de standpunten die zij de afgelopen 4 jaar in deze raad heeft ingenomen? Ik weet dat het inhoudelijk deel van de gesprekken nog moet beginnen maar ik neem aan dat de 3 oude collegepartijen al met zekerheid hebben kunnen vaststellen dat de standpunten van Ons Diemen niet in beton zijn gegoten. Ik hoor graag hierop een antwoord.

We zijn benieuwd naar de uitkomst van de inhoudelijke gesprekken of verdwijnen ook de laatste 2 zoekgebieden waar windmolens zouden kunnen komen? Blijft Buitenlust groen? Wordt eindelijk het doorgaande verkeer door Diemen Zuid aangepakt? We zijn benieuwd hoe het formatieproces verder gaat om zo te komen tot een coalitie die recht doet aan de stem van de kiezer en recht doet aan Diemen.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik ga even terug in de tijd. Op 19 maart 2014 mocht ik voor het allereerst stemmen. Het was tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in Diemen en ik denk dat u vast wel kunt raden op welke partij ik toentertijd gestemd heb. Een half jaar daarvoor was ik 18 geworden en zonder te overdrijven, ik was toen al een beetje een politieke nerd en ik keek er al jaren naar uit dat ik mocht stemmen want voor mij betekent dat dat je mee mag beslissen en mag laten zien wat je belangrijk vindt voor onze samenleving. Er is al heel wat over gezegd maar ook ik vind het pijnlijk dat het opkomstpercentage tijdens de verkiezingen de laatste jaren steeds verder daalt en het opkomstpercentage 2 weken terug met 44,22% vind ik een dieptepunt. Meer dan de helft van de kiesgerechtigden bleef thuis en kijk je naar de groepen mensen die thuis bleven, dan maak ik mij nog meer zorgen. Veel jongeren gingen niet stemmen. Mensen met een migratieachtergrond bleven thuis. Mensen met een praktische opleiding gingen minder vaak naar de stembus toe dan mensen die hbo of wo opgeleid waren en ook vrouwen gingen veel minder vaak stemmen dan mannen. Een mogelijke reden hiervoor is dat kiezers zich minder herkennen in de politiek want die groepen die ik net opnoemde, zonder uitpuittend te willen zijn, zijn immers ook de

groepen die minder vertegenwoordigd zijn in de gemeenteraden, in de Provinciale Staten, in de waterschappen en in de Tweede Kamer. Een andere reden die hier al genoemd is, is dat kiezers thuis bleven omdat ze gewoon niet wisten op wie ze moesten stemmen. Voor ons als politieke partijen en voor ons als Partij van de Arbeid ligt daar een hele belangrijke taak. Wij moeten beter laten zien waar we voor staan en beter laten zien wat er te kiezen valt. De Partij van de Arbeid neemt deze taak heel erg serieus en ik vermoed met ons ook vele andere partijen. Laten we de komende 4 jaar met elkaar werken aan onze zichtbaarheid en onze duidelijkheid. Laten we ervoor zorgen dat mensen die nu afgehaakt zijn van de politiek over 4 jaar tijdens de gemeenteraadsverkiezingen in ieder geval wel hun stem laten horen. Die stem doet ertoe en is van groot belang.

Dan de verkiezingsuitslag. Daar is ook al een hele hoop over gezegd. In onze ogen is die uitslag tweeledig. Enerzijds is er vertrouwen in de huidige coalitie van de Partij van de Arbeid, D66 en GroenLinks. Deze partijen behouden hun meerderheid en het percentage stemmen op de PvdA is nadat de afgelopen jaren de verliezen opeen werden gestapeld gestabiliseerd en precies gelijk aan 4 jaar geleden. De coalitie heeft de afgelopen jaren veel zware dossiers voor de kiezen gehad. Ik noem de energietransitie, ik noem de biomassacentrale, ik noem Buitenlust, ik noem de discussie over de busbaan. De heer Timmer ging er al uitgebreid op in en kennelijk heeft de kiezer genoeg vertrouwen in ons en hebben wij deze dossiers goed afgehandeld, we zijn er goed mee aan de slag gegaan. Het is een duidelijk signaal van de inwoners dat deze moeilijke dossiers niet tot verlies hebben geleid. De kiezer heeft vertrouwen in de huidige coalitie.

Anderzijds is er de winst van Ons Diemen, Onafhankelijke Partij Diemen en de Ouderenpartij Diemen. Alle 3 deze partijen haalden een hoger percentage stemmen dan 4 jaar geleden en voor Ons Diemen zijn felicitaties op de plaats want van 1 naar 4 zetels gaan is buitengewoon knap. Ook dat is een heel duidelijk signaal van de kiezers, van onze inwoners, en de Partij van de Arbeid vindt dat we met beide signalen aan de slag moeten.

Voor een kleine gemeente als Diemen is een goed functionerend bestuur van levensbelang om zelfstandig te kunnen blijven en een goed functionerende gemeente, dat wordt wel eens als een vanzelfsprekendheid ervaren maar dat is het niet. Er zit heel veel werk in van het college, van de gemeenteraad en van de ambtenaren in dit huis. Wij willen dat we dat goede werk door kunnen zetten en dat we hier in Diemen met z'n allen in die goed functionerende gemeente kunnen blijven wonen.

Het advies van de informateur Sita Pels omarmen we. Een coalitie van PvdA, GroenLinks, D66 en Ons Diemen heeft een brede meerderheid in de raad. Tegelijkertijd moeten we niet de andere partijen vergeten en net zoals voor mij al werd gezegd vind ik het heel belangrijk dat als we tot een coalitieakkoord komen ook de input van andere partijen daarin wordt meegenomen want we moeten het samen doen. Bovendien is de coalitie van deze 4 partijen een coalitie die zowel ervaring als vernieuwing met zich meebrengt en dat is weer van belang om dat zelfstandige Diemen te houden en een goed functionerend bestuur te kunnen houden. Zo kunnen we blijven werken aan een Diemen waar de inwoners met plezier en naar tevredenheid wonen. Het advies van de informateur doet recht aan de duidelijke signalen die de kiezer heeft gegeven tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. De Partij van de Arbeid gaat er graag samen met de andere partijen mee aan de slag.

De heer P. PRINS: dank u voorzitter. Ook wij beginnen met een felicitatie aan de winnaar van de verkiezingen Ons Diemen en aan de partijen die hun zetelaantal hebben weten te behouden en aan alle nieuw geïnstalleerde raadsleden. We onderschrijven de door eerdere sprekers geuite zorgen over de lage opkomst bij de gemeenteraadsverkiezingen. Volgens EenVandaag wordt die toegeschreven aan het wantrouwen van de kiezer in de Haagse politiek. Dat lijkt ons ook de meest plausibele verklaring. De verliezers van de woningmarkt, de uitverkoop van collectieve voorzieningen en het optreden van de Belastingdienst in de

toeslagenaffaire tegen medeburgers en de toenemende verarming en uitzichtloosheid van velen leiden ertoe dat veel mensen deze overheid niet meer als de hunne beschouwen. Door het wegblijven van 55% van de kiezers kun je je afvragen wie wij eigenlijk vertegenwoordigen, slechts 44% van de kiesgerechtigden. Velen voelen zich niet vertegenwoordigd en wij vinden dit een mager mandaat en net als de andere partijen een grote zorg. Dit vereist van ons als lokale overheid grote inspanningen in de komende jaren om vertrouwen te herwinnen en een beschermend schild te bieden voor alle getroffen. Het vereist ook een stabiel bestuur. Er ligt een bijzondere verantwoordelijkheid bij raad en college om bestuurlijke risico's te mijden en de continuïteit te waarborgen. Ongeacht de samenstelling van een nieuw college zal de uitvoering van veel van onze besluiten in de afgelopen periode door de toenemende prijsstijgingen van voedsel, energie en bouwmaterialen op losse schroeven komen te staan. Voor nieuwe voornemens uit de verkiezingsprogramma's lijkt ruimte te zijn maar we moeten rekening houden met tegenvallers en vertragingen.

Er komen nieuwe uitdagingen op ons af. Na de covidpandemie is de oorlog in Oekraïne een nieuwe crisis die tot grote onzekerheden heeft geleid op het gebied van veiligheid, energie en voedselvoorziening. De bestaanszekerheid van een groeiend aantal mensen staat op het spel. Voor de korte termijn denken wij aan de volgende prioriteiten. Allereerst moeten de vluchtelingen opgevangen en geïntegreerd worden. Daarvoor is tijdelijke noodhuisvesting nodig, ook voor vluchtelingen uit andere landen. Een versnelde energiebesparing is een algemeen belang omdat we daarmee minder afhankelijk worden van buitenlands gas en de Russische oorlogsvoering niet meer financieren. Daarom stellen wij voor dat de gemeente voor de komende winter een aantal oudere flatcomplexen tochtvrij maakt, te beginnen met Beukenhorst, Rode Kruislaan en Dunantlaan. We pleiten ook voor de instelling van een energiefonds om de eerste energienoden op te vangen. We weten dat de koopkracht en voedselvoorziening van veel Diemense inwoners onder druk staan. We stellen voor om de bestaande maaltijdvoorziening in Diemen uit te breiden. Mensen moeten minstens één warme maaltijd per dag kunnen nuttigen en verder pleiten we tenslotte voor de aanstelling van een coördinerend portefeuillehouder bestaanszekerheid. Tot zover even onze korte duiding van de verkiezingsuitslag en onze prioriteiten.

We hebben kennis genomen van het advies van de informateur en gelet op de verkiezingsuitslag lijkt ons dat een logisch advies maar gelet op het wantrouwen dat de fractie van Ons Diemen in de afgelopen jaren heeft getoond in de richting van de vorige collegepartijen en de ambtenaren vinden wij het minder logisch. We danken mevrouw Pels voor haar inzet en de prettige gesprekken met onze fractie en we danken ook dat GroenLinks dat mogelijk heeft gemaakt door de keuze voor deze informateur. De enige vraag die nog rest is wat is de volgende stap, een formateur?

Mevrouw VAN MARION: dank u voorzitter. Als nieuwkomer houd ik het heel kort en krachtig zonder de heer Sikking naast mij. Wij vonden het een zeer mooi en goed advies van mevrouw Pels. Wij hopen op een succesvolle samenwerking met de partijen. De grootste partijen zijn nu aan zet. Wij zijn maar een heel klein partijtje met 2 zetels. Toch voelen wij ons niet verloren en wij zullen ons zeer bescheiden opstellen om met jullie samen te werken.

Mevrouw PELS: dank u voorzitter. Ik zal vooral de vragen beantwoorden, volgens mij alleen gesteld door de VVD. U vroeg of misschien was dat een opmerking maar ter verduidelijking dan van mijn kant. Ik had aangegeven in de gesprekken de verslagen volgen aan het eind van de week. Ik heb het nog even nagekeken in mijn mail. Donderdag om 16.45 uur kreeg ik binnen dat alle verslagen bij de vertegenwoordigers lagen. Volgens mij is dat ruim voor het eind van de week. Ik begrijp uw nieuwsgierigheid natuurlijk. U was de enige partij die had gemaild wanneer gaan we verder. Dus ik begrijp dat u dat graag wilde weten maar volgens

mij heb ik mij netjes aan mijn afspraken gehouden en zijn de verslagen op tijd aangeleverd. U gaf ook aan dat ik het misschien niet heb willen begrijpen. Dan zal ik nog even een duiding geven van hoe ik terugkijk op ons gesprek maar ook de gesprekken die ik met de andere partijen heb gevoerd. U gaf het zelf al aan de plaatsing van windmolens, de locatie van woningbouw, het al dan niet openen van de busbaan. Dat waren belangrijke punten voor u en vandaar ook dat ik concludeer dat het anders was dan de 3 partijen waarvan eigenlijk alle andere partijen dan u aangaven die zouden door moeten gaan in de wedstrijd zitten. Die hebben daar anders over gestemd de afgelopen periode. Dus de inhoudelijke afstand tussen u en de andere partijen was ontzettend groot. U gaf zelf aan terughoudend te willen zijn op dat moment in het proces. U duidde het ook als eerst de winnaars aan de slag maar die combinatie van terughoudendheid en de grote inhoudelijke afstand zorgt er wel voor dat ik dacht gezien de oproep van de andere partijen om wel te kijken naar een basis van de huidige coalitie + een lokale partij geeft mij de reden om de VVD niet uit te nodigen. Ik kan mij voorstellen, u was niet de procesregisseur, dat was ik, dat u zegt van ik had het zo gedaan, ik had eerst Ons Diemen en GroenLinks aan tafel gezet maar gezien het brede draagvlak voor de zittende coalitie heb ik een andere keuze gemaakt en gezegd van we gaan niet alleen met GroenLinks zitten, niet alleen met Ons Diemen zitten maar met alle partijen die zich hebben opgesteld op zo'n manier dat ik zag dat er inhoudelijk geen drempels waren opgeworpen die zo hoog zijn want natuurlijk moeten al die partijen het gesprek met elkaar aangaan. Natuurlijk heb je nog een formatie nodig om er echt uit te komen maar er werden geen hoge drempels opgeworpen door de andere partijen. U gaf ook nog aan dat ik met een opdracht zou zijn vertrokken of misschien zelf met een idee zou zijn vertrokken dat het sowieso de huidige coalitie moest worden. Dat is dus niet zo. Dat is echt voortgekomen uit de gesprekken die ik met u heb gevoerd. Een ieder, zoals ik ook heb afgesproken met u, mag zelf vanuit het gesprek en vanuit het verslag daar iets over zeggen maar ik houd het bij algemeenheden omdat ik het zo van groot belang vond dat wij ook een gesprek in vertrouwen konden voeren maar dat was dus zeker niet de opdracht. De opdracht kent u allen. Die is namelijk publiekelijk gedeeld omdat GroenLinks ook graag transparantie in het proces wilde aanbrengen en voor de rest is er geen andere agenda geweest dan een stabiel en moedig bestuur samenstellen voor Diemen.

De heer SIKKES: dank u voorzitter. Ik wil op een aantal punten even reageren en ik eindig dan met de vraag van de heer P. Prins over al dan niet een formateur. Laat ik beginnen met een in ieder geval bij mij vervelend binnenkomend betoog van de heer Timmer. Wij hebben het over het wantrouwen in de politiek in het algemeen en bij het allereerste stuk dat wij hier bespreken waarbij een raad bijna collectief benoemt dat dit een transparant en mooi proces is geweest is er één partij die door middel van insinuaties wantrouwen zaait. Dat vind ik echt een valse start en ik hoop ook dat de heer Timmer met de aanvulling van de informateur daar ook een andere bewoording dan wel draai aan kan geven want volgens mij gaat het hier hooguit om een interpretatieverschil en wellicht een hoop die anders is uitgepakt maar het is niet zo dat er een schimmig proces heeft plaatsgevonden.

Volgens mij, want dat is afgesproken, kan ik ook gewoon citeren uit ons eigen gespreksverslag en wij hebben de VVD een brug te ver genoemd en dat kan ik ook onderbouwen want de gehele campagne van de VVD was gestoeld op 3 punten, namelijk de afvalinzameling moet anders, er mag niet gebouwd worden op Buitenlust en windmolens. Volgens mij is de partij van GroenLinks in Diemen daar helder in wat wij willen en de kiezer heeft daar ook een besluit in genomen, dus als u die punten vasthoudt in een gesprek met een informateur en wij noemen dat op die punten een brug te ver, is het logisch dat er geen tweede gesprek plaatsvindt. In ieder geval niet met de fractie van GroenLinks daarbij. Dat met betrekking tot het betoog van de heer Timmer en ik denk dat mevrouw Pels daar ook

voldoende duidelijkheid in heeft geschept. Dus ik ben benieuwd naar de tweede termijn van de heer Timmer daarover.

Dan nog een klein puntje. Mevrouw Kuilman had het over 4 jaar de opkomst verbeteren. Ik denk dat het ons als raad, zeker omdat ze te spreken was over de informateur, zou sieren om volgend jaar een betere opkomst te laten komen bij de Provinciale Statenverkiezingen. Dan de formateur, en dat heeft ook weer te maken met de bijna collectieve waardering voor de informateur, zou GroenLinks willen voorstellen om mevrouw Pels ook als formateur te benoemen om haar als gespreksleider een rol te geven bij de formerende partijen en ook te zorgen dat de niet-formerende partijen door middel van een brief, door middel van een puntenlijst, de heer P. Prins heeft ze al genoemd maar wellicht is hij ook zo vrij om die schriftelijk bij de informateur in te dienen zodat die ook meegenomen kunnen worden aan de voorkant van het formatieproces. Dus dat zou de fractie van GroenLinks willen voorstellen.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Meneer Timmer had een paar vragen op beleidsmatig terrein maar als je wilt kijken of je 4 jaar lang het samen volhoudt, dan ga je eerst praten over hebben we dezelfde invalshoek, denken we hetzelfde met name over de uitvoering van het beleid en dan heb je het nog niet over beleid. Je probeert een consistent geheel met z'n drieën of met z'n vieren te bereiken en daar hebben we hard aan gewerkt en dat is gelukt. Dus nu gaan we verder praten en gaan we kijken hoe we dat verder kunnen invullen maar u gaat veel verder in het proces. U zult nog even moeten afwachten. De Ouderenpartij Diemen maakt een opmerking dat ik ambtenaren zou bekritisieren. Dat zou ik van z'n leven nooit doen want een ambtenaar kan zich nooit verdedigen in de raad. Dus hoe u daarbij komt dat weet ik niet maar dat zal ik zeker niet doen en heb ik ook nooit gedaan.

De VOORZITTER: en misschien, en dat vraag ik ook aan de andere fracties, of u zich ook kunt uitspreken over het voorstel van GroenLinks voor de benoeming van mevrouw Pels als formateur. Dan hebben we ook een duidelijke uitspraak na deze avond. Dus dat vraag ik nog even aan u om daarop te reageren.

De heer ADVOKAAT: voorzitter, daar staan we vierkant achter.

De heer KLAASSE: dank u voorzitter. D66 herkent zich ook in de antwoorden die de informateur heeft gegeven over het proces en we blijven ook achter dat proces staan. We vinden dat het een goed gelopen proces is en we staan ook helemaal achter de keuze van GroenLinks om mevrouw Pels voor te dragen als formateur in het verdere proces. Inderdaad, er moeten nog wat noten gekraakt worden, dat heeft Ons Diemen ook goed aangegeven en dat zullen we dan ook inhoudelijk gaan doen.

De heer TIMMER: dank u voorzitter. Nogmaals dank mevrouw Pels. Als informateur heeft u een duidelijke toelichting gegeven, ook vanavond weer. We hadden echt wel andere verwachtingen. Toen wij het gesprek verlieten dachten wij echt van morgen ligt het verslag er en we horen dan heel snel hoe het verder gaat. Dus laat ik het houden op verwachtingsmanagement op dat punt. Wat de heer Sikkes-van den Berg zegt van wantrouwen gezaaid. Dat werp ik verre van mij maar we hadden dus wel duidelijk andere verwachtingen daarop. Dat is een wat andere benaming. Kort en goed, de benoeming van mevrouw Pels als formateur steunen wij want zoals het er nu in zijn algemeenheid staat de verbreding van de huidige coalitie vinden wij een goed idee om daar verder onderzoek naar te doen en gelukkig heeft de heer Advokaat ook al de handschoen opgepakt en de aan hem geadresseerde vragen zullen ook in het vervolg nog aan de orde komen.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Ik hoor al de hele avond best wel veel complimenten over en weer gaan naar partijen die winst hebben behaald en noem maar op maar ik zou toch mevrouw Van Marion even willen complimenteren met haar maidenspeech. Net een half uur koud benoemd als raadslid en nu al het woord voeren. Dus daarvoor groot respect.

(applaus)

Ik hoor de heer Sikkes-van den Berg een opmerking maken want ik had gezegd dat ik op een betere opkomst hoopte over 4 jaar en ik hoop natuurlijk ook op een betere opkomst bij de tussenliggende verkiezingen. De heer Sikkes-van den Berg noemde al de Provinciale Staten verkiezingen volgend jaar maar laten we ook vooral de waterschapsverkiezingen niet vergeten die dan ook zijn want in deze tijd van klimaatcrisis is droge voeten houden toch wel heel erg belangrijk. Ik zie de heer P. Prins instemmend knikken. Toch fijn dat wij elkaar gelijk vinden. Sowieso kon ik mij goed vinden in de heer P. Prins want ik hoor een aantal hele mooie punten over een energiefonds, over de maaltijdvoorziening en ik hoop dat u die punten nog een keer uitgebreider naar ons toe wilt sturen want volgens mij moeten we daar gewoon mee aan de slag zeg ik als PvdA'er. Het voorstel van GroenLinks om mevrouw Pels als formateur te benoemen, daar zijn wij het als fractie mee eens.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. Inderdaad, de waterschappen hadden een hogere opkomst dan wij bij de gemeenteraadsverkiezingen. Dus blijkbaar lopen de bewoners wel warm voor het grondwaterpeil maar niet voor ons werk.

Mevrouw KUILMAN: dank u voorzitter. Misschien was het geheim wel dat ik 3 jaar terug lijstduwer was bij de waterschapsverkiezingen, de Diemense invloed.

De heer P. PRINS: dank u voorzitter. Ik ben blij dat meer raadsleden nut en noodzaak van het waterschap zijn gaan inzien. Dus dat hoeft ik dan vanavond niet meer te benadrukken. Ik zal nog eens even goed kijken, voor zover ik daar tijd voor heb, in de notulen wat de heer Advokaat in de afgelopen jaren opgemerkt heeft over collegevoorstellen en mogelijk ook over ambtenaren en als het niet zo is, als die daar nooit iets over heeft gezegd of gesuggereerd, dan zal ik dat dan terugtrekken maar ik ga er eerst nog eventjes naar op zoek.

Vervolgens de formateur. Ik vroeg mij af of ze bij de provincie niets meer hadden te doen want een vrijgestelde om de formatie in Diemen te begeleiden betekent natuurlijk nog wel eventjes inzet maar we zijn akkoord daarmee.

Mevrouw VAN MARION: dank u voorzitter. Wij als kleine partij kunnen ons helemaal vinden in de benoeming van mevrouw Pels.

De VOORZITTER: dan zijn wij aan het einde gekomen van dit agendapunt en dan dank ik in ieder geval mevrouw Pels voor al het werk tot nu toe en mag ik ook concluderen dat er brede steun is voor de benoeming van mevrouw Pels als formateur? Dus ik wil u ook veel succes wensen bij het vervolg. Ik weet dat u als gedeputeerde ook heel druk bent maar dat u ook bereid bent om gewoon wat extra uren te maken. Dus we hopen dat dat goed komt. Heel veel succes en in ieder geval ook dank voor uw bijdrage vanavond.

5. Tijdelijke benoeming Presidium en Auditcommissie

De VOORZITTER: ik ga even rondkijken want voordat ik een commissie van stemopneming ga instellen kijk ik eerst of er behoefte is aan stemming want inmiddels zijn er voor beide tijdelijke benoemingen voor het presidium en de auditcommissie 4 kandidaten en ook 4 plekken. Dus ik kijk rond of er überhaupt behoefte is aan stemming want dan hoeven we niet

een heel ingewikkeld proces te doen met briefjes en dergelijke maar u heeft het recht. De briefjes zijn beschikbaar. Is er behoefte? Dat is niet het geval.

De heer ADVOKAAT: dank u voorzitter. In de afgelopen 4 jaar heb ik in de auditcommissie gezeten. Voor de continuïteit heb ik mij in deze tijdelijk opgegeven. De heer Van Heumen zal zich de volgende keer hiervoor verkiesbaar stellen. Dit als mededeling en geruststelling aan de raad.

De VOORZITTER: u loopt al vooruit op de volgende stemmingen en dit zijn inderdaad tijdelijke benoemingen maar ik concludeer dat er geen behoefte is aan stemming en dat u zich kunt vinden in de voorliggende raadsvoorstellen.

De bloemen plaatsen wij straks even richting de uitgang. Dus vergeet straks niet om uw bloemen mee te nemen naar huis en ik nodig iedereen nog even uit voor een hapje en een drankje en ik dank u allen voor uw komst en belangstelling.

6. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21.31 uur.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van donderdag 21 april 2022.

, de voorzitter

, de griffier

